

V. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade and Logistics Congress

September 19-10, 2019, İstanbul

<http://www.ulk.ist/>

A Literature Review on Internationalization of Logistics Service Providers

Abstract

Selami Özcan

Prof.

Yalova Üniversitesi

selamozcan@gmail.com

Tuğçe Danacı Ünal

Dr.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

tugcedanaci81@gmail.com

International logistics activities gain speed with the increase of international trade activities, affect the logistics companies to enter the foreign markets and takes place among the top export service items. In this context, it is important to determine the factors that influence the logistics service providers to expand abroad.

This study aims to determine the factors affecting the internationalization of logistics service providers. For this purpose, the theoretical background of internationalization models and the empirical studies on internationalization of services have been examined with a detailed literature review. As a result of the study, the internationalization process of logistics service providers is revealed and the factors affecting this process are found out by using frequency analysis. These factors are determined as factors related to customer relations, information technology, delivery, distribution and transportation, networks, political factors, services, infrastructure, quality and culture.

Keywords:

International Logistics, Service Exports, Internationalization

Lojistik Hizmet Sağlayıcıların Uluslararasılaşması Üzerine Bir Literatür İncelemesi

Özet

Ülkeler arası ticaretin artması ile ivme kazanan uluslararası lojistik faaliyetleri, lojistik hizmet sağlayan işletmelerin dış pazarlara açılmalarında etkili olmuş, hizmet ihracatı kalemleri arasında üst sıralarda yerini almıştır. Bu bağlamda lojistik hizmet sağlayıcıların

yurt dışı pazarlara açılmasında etkili olan faktörlerin belirlenmesi önem taşımaktadır.

Bu çalışmada lojistik hizmet sağlayıcıların uluslararasılaşmasını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda uluslararasılaşma modellerinin teorik altyapısı ve hizmetlerin uluslararasılaşması ile ilgili yapılan ampirik çalışmalar detaylı bir literatür taraması ile incelenmiştir. Çalışmanın sonunda elde edilen bulgular ile lojistik hizmet sağlayıcıların uluslararasılaşma süreci açıklanmış ve bu süreci etkileyen faktörler sıklık analizi ile ortaya çıkarılmıştır. Bu faktörler sırasıyla müşteri ilişkileri ile ilgili faktörler, bilgi teknolojileri, teslimat, dağıtım ve taşıma ile ilgili faktörler, işletmenin sahip olduğu bağlantılar ve network ağı, politik faktörler, hizmetler, altyapı, kalite ve kültür ile ilgili faktörler olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Uluslararası Lojistik, Hizmet İhracatı, Uluslararasılaşma,

* Bu bildiri, yazarın TÜBİTAK 2211-A Genel Yurt İçi Doktora Burs Programı ve Yalova Üniversitesi 2017/DR/0004 nolu BAP projesi ile destek sağlanan "Üçüncü Parti Lojistik İşletmelerinin Uluslararasılaşma Sürecini Etkileyen Faktörler" başlıklı Doktora tezinden üretilmiştir.

1. Giriş

Williamson (1979) tarafından literatüre kazandırılan *İşlem Maliyeti* teoremine göre dış kaynak kullanımı (outsourcing) işletmenin kaynaklarını daha etkin ve etkili kullanabilmesi, maliyetleri düşürmesi, rekabet avantajı sağlayabilmesi açısından ana faaliyet alanı dışındaki lojistik, depolama, gümrükleme gibi yan faaliyetleri dışarıdan tedarik etmesi olarak açıklanmaktadır. Rekabet koşullarının değişmesi ile işletmeler, dışarıdan gelen taleplere daha doğru, hızlı ve etkili cevap verebilmek için dış kaynak kullanımını tercih etmektedir. Böylelikle işletmeler asıl faaliyet alanlarına odaklanmayı, maliyetleri öngörebilme ve sabitlemeyi, maliyetleri düşürmeyi, ölçek ekonomisi avantajı sağlamayı, hizmet standartlarını belirlemeyi, teknoloji riskini azaltmayı, rekabet avantajı elde etmeyi, çalışma koşulları ile ilgili sorumlukları paylaşmayı, olası nedenlerle itibar kaybının önüne geçmeyi amaçlamaktadır (Keskin, 2015: 64-66).

2. Lojistik Hizmet Sağlayıcıları Kavramı

Dış kaynak kullanımı, günümüz lojistik desteğinin önemli unsurlarının başında gelmekte, depolama, ulaştırma gibi faaliyetlerde kendini göstermekte ve giderek kurumsal bir hal almaktadır (Keskin, 2015: 57). Lojistik faaliyetler için dış kaynak kullanımı üçüncü parti lojistik (3PL) işletmeleri veya bir başka ifade ile üçüncü taraf lojistik hizmet sağlayıcıları tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak 3PL kavramının anlaşılması için birinci taraf, ikinci taraf, üçüncü taraf ve dördüncü taraf kavramlarının açıklanması gerekmektedir. Çancı ve Erdal (2013: 49) bu kavramları aşağıdaki gibi açıklamıştır:

- i. Birinci parti üretici, toptancı, perakendeci, gönderici, ihracatçı gibi hizmeti sunan taraf
- ii. İkinci parti birinci partinin müşterisi veya tedarikçisi olan, hizmeti alan taraf
- iii. Üçüncü parti (lojistik hizmet sağlayıcıları-3PL) birinci parti ile ikinci parti arasındaki mal, hizmet ve bilgi akışında görev alan lojistik araçlar, taşıyıcılar, vb.
- iv. Dördüncü parti ise lojistik süreçlerini koordine ve entegre eden işletmeler

Özetle 3PL, işletmelerin dış kaynak kullanarak lojistik faaliyetlerini gerçekleştirmesi olarak ifade edilmektedir. 3PL işletmeleri uzmanlık alanlarına göre aşağıdaki gruplara ayrılmaktadır (Çancı ve Erdal, 2013:49):

- i. Taşıma işleri organizatörü
- ii. Taşıma tabanlı şirketler
- iii. Depolama tabanlı şirketler
- iv. Finansal tabanlı şirketler
- v. Bilgi ve iletişim tabanlı şirketler

Hertz ve Alfredsson (2003: 141) 3PL hizmet sağlayıcılarını konu aldıkları çalışmalarında bu işletmeleri aşağıda açıkladığı gibi dört grup altında toplamıştır:

- i. Standart 3PL sağlayıcı depolama, dağıtım, toplama ve paketleme vb. gibi standart 3PL hizmetlerini normal işlerinin yanında sunmaktadır.
- ii. Hizmet geliştirici 3PL işletmeleri farklı müşteriler için, özel paketleme, çapraz yükleme, izleme ve takip etme, özel güvenlik sistemleri gibi farklılaştırılmış gelişmiş katma değerli hizmetler sunmaktadır.
- iii. Müşteri uyarlayıcı 3PL işletmeleri müşterilerin mevcut faaliyetlerini yürüten ve elleçlemede verimliliği artıran, ancak aslında müşteri için hizmet geliştirmeyen işletmeler olarak tanımlanmaktadır. Bu işletmeler genellikle müşterilerin depolama ve lojistik faaliyetlerini yürütürler.
- iv. Müşteri geliştirici 3PL işletmeleri müşterilerin tüm lojistik operasyonlarını üstlenerek müşteriyle yüksek entegrasyon içine giren, teknik bilgi birikimi, yöntem, bilgi geliştirme ve tedarik zinciri tasarımı ile müşterileri koordine etme olanakları yaratan işletmelerdir.

3. Uluslararasılaşma Kavramı ve Teorik Altyapısı

Literatürde birçok bilim insanı tarafından değişik açılardan ele alınıp açıklanan uluslararasılaşma kavramı işletmenin yurtdışı pazarlara açılması, yurtdışı pazarlarda faaliyete başlaması veya işletmenin ihracat faaliyetinde bulunması olarak ifade edilmektedir. Welch ve Luostarinen (1988) uluslararasılaşmanın, işletmenin uluslararası faaliyetlerinde dışa doğru hareket etmesinden daha geniş bir anlama sahip olduğunu savunmuş, uluslararasılaşma kavramını "uluslararası faaliyetlere katılımı artırma süreci" olarak açıklamıştır.

Uluslararasılaşma süreci ile ilgili teoriler genel olarak doğrudan yabancı yatırım stratejileri ve davranış teorileri olmak üzere iki ana yaklaşım çerçevesinde incelenmektedir (Amal ve Filho, 2010: 609). İçselleştirme, şebeke ağı teorisi, eklettik paradigma vb. teoriler yabancı yatırım stratejilerine dayanan teorilere örnek olarak gösterilirken, uppsala, yenilik yaklaşımli modeller vb. davranış teorilerine dayanan yaklaşımlar olarak açıklanmaktadır.

Bu çalışmada uluslararasılaşma ile ilgili teoriler uluslararası pazarlara giriş yöntemlerine göre üç ana başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar ve ilgili teoriler aşağıda verilmektedir (Tablo 1):

Tablo 1. Uluslararasılaşma ile İlgili Yaklaşım ve Teoriler

Uluslararası Pazarlara Giriş Yöntemleri	Kuramsal Yaklaşım ve Teoriler
İhracata Dayalı Giriş Yöntemleri	İşlem Maliyeti (Coase 1932, 1952; Williamson 1975, 1979) Kaynak Temelli Yaklaşım (Wernerfelt 1984; Barney 1991) Uppsala Uluslararasılaşma Modeli (Johanson ve Vahlne 1977) Yenilik Yaklaşımlı Uluslararasılaşma Modeli (Bilkey ve Tesar 1977; Czinkota 1982; Çavuşgil 1980; Reid 1981)
Doğrudan Yabancı Yatırıma (DYY) Dayalı Giriş Yöntemleri (Greenfield, Ortak Girişim, Stratejik Birleşmeler, Şirket Satın alma)	Tekel Üstünlüğü Teorisi (Hymer 1960) Aksak Pazar Teorisi (Hymer 1970) Ürün Dönemleri Teorisi (Vernon 1966) Uluslararası Üretim Teorisi (Dunning 1980) İçselleştirme Teorisi (Buckley 1982, 1988; Buckley ve Casson 1976, 1985) Oligopolcü Tepki Teorisi (Knickerbocker 1973) Eklektik Paradigma (Dunning 1988) Şebeke Ağı Teorisi (Johanson ve Mattson, 1988) İşlem Maliyeti (Williamson 1975) Kaynak Temelli Yaklaşım (Wernerfelt 1984, Barney 1991)
Sözleşmeye Dayalı Giriş Yöntemleri (Franchising, Lisans Anlaşmaları)	Vekalet Teorisi (Jensen ve Meckling 1976; Sharma 1977) Kıt Kaynaklar Teorisi (Oxenfeldt and Kelly 1969) İşlem Maliyeti Teoremi (Williamson 1975, 1979)

Kaynak: Katsikeas vd., (2009), Kotabe ve Helsen (ed.), 2009; Morgan ve Katsikeas (1997); Seyidoğlu (2013) kaynaklarından derlenmiştir

4. Lojistik Hizmet Sağlayıcılarının Uluslararasılaşması

İşletmelerin uluslararasılaşma süreçleri ile ilgili yapılan literatür taraması sonucunda çalışmaların ağırlıklı olarak üretim ve sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalara yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca hizmetlerin uluslararasılaşması ile ilgili sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmaların arasında yer alan lojistik hizmet sağlayıcıların uluslararasılaşması ile ilgili çalışmalar ise bu işletmeleri etkileyen faktörler kapsamında ele alınarak Tablo 2’de listelenmiştir.

Tablo 2. Uluslararasılaşma ile İlgili Yaklaşım ve Teoriler

Yazar (lar)	Çalışmanın Başlığı	Faktörler
Hertz (1993)	The Internationalization Processes of Freight Transport Companies	Güven, kapsam ve ölçek ekonomileri, fiziksel olmayan varlıklar (yaratıcılık, gelişme, ulaşılabilme, korunma), dolaylı ve dolaysız ilişkilerin sayısı, pozitif ve negatif bağlantılar, acente, tedarikçi vb. genişlemesi ve uluslararasılaşması, müşterinin uluslararasılaşması ve talepleri, teknik gelişim (taşıma araçları, donanım vb.), kanunlar ve uygulamalar, uluslararası ticaret ve ekonomik durum, altyapı faktörleri
Smeijin (1995)	Service Priorities in International Logistics	Güvenilirlik, transit süre, maliyetler ve dağıtım hizmetleri
Lommelen vd. (2002)	Accelerations in the internationalization process of logistics firms.	Bilgiye sahip olma, bağlantılar (network), fırsatlar ve insan faktörü
Mattsson, (2003)	Reorganization of distribution in globalization of markets: the dynamic context of supply chain management	Düşük maliyetler, yakın ilişkiler, müşteriye özgü hizmetler, iyi bir network ağı, hız, esneklik ve farklılaşma
Prasad ve Sounderpandian (2003)	Factors influencing global supply chain efficiency: implications for information systems	Maliyet, kalite, teslim zamanları ve inovasyon faktörleri; Ülkenin karakteristik özellikleri: donatım (ucuz işgücü, ucuz hammadde), altyapının kalitesi (iletişim, havaalanları, karayollarına ulaşılabilirlik, deneyimli ve bilgili işgücü, ülkedeki talep ve faaliyet ortamı), kültürel faktörler (iletişim), arbitraj ve kaldıraç gücü (vergiler, rejimleri, transfer fiyatları, döviz kurları), devlet destekleri ve uygulamaları (hükümet tarafından verilen fonlar ve mevzuatlar, ithal ikamesi, işçi ihtiyaçları ve döviz);

Yazar (lar)	Çalışmanın Başlığı	Faktörler
		Sektör özellikleri: hammadde, malzemelerin değeri, dayanıklılık, karmaşıklık, uygulanan işlemler vb.; İşletme stratejisinin özellikleri: pazar, taşımacılık, teknoloji, finansal ve insan kaynakları stratejileri vb.
Hertz ve Alfredsson (2003)	Strategic development of third party logistics providers	Müşterilerin, müşterilerin müşterilerinin ve ortakların oluşturduğu ağ, yüksek kalitede hizmet, güvenilirlik
Lemoine ve Dagnæs (2003)	Globalisation strategies and business organisation of a network of logistics service providers	İşletmenin temel yetkinlikleri, şebeke ağları
Mentzer vd. (2004)	Global Market Segmentation for Logistics Services	Kültürel ve örgütsel özellikler, hizmet kalitesini oluşturan unsurlar
Lommelen, (2004)	A learning perspective on internationalization: progression in the internationalization of logistic services providers	Büyüme hedefleri, bağlantılar (network) ve maliyetler
Carbone ve Stone (2005)	Growth and relational strategies used by the European logistics service providers: Rationale and outcomes	Pazar bilgisi, müşteriler ile olan uzun vadeli yakın ilişkiler
Mitra ve Bagchi (2008)	Key success factors, performance metrics, and globalization issues in the third-party logistics (3PL) industry: a survey of North American service providers.	3PL hizmetlerine olan talep, fiziksel altyapı, bilgi teknolojileri/telekom altyapısı, bürokratik altyapı, yerel hükümet destekleri, vergi/tarife uygulamaları, 3PL pazarındaki rekabet, yabancı 3PL işletmelerinin varlığı, uzman kişilerin varlığı, kültürel entegrasyon
Marchet vd. (2014)	Setting the international logistics strategy: empirical investigation of its evolutionary stages	Ağ bağlantıları, dağıtım kanallarının merkezileşme seviyesi, taşıma planının yönetimi ve taşıma şekli (incoterms)
Jensen ve Petersen (2014)	Value creation logics and internationalization of service firms	Değer yaratma, malların, araçların, bilginin, paranın güven içinde ve zamanında taşınması veya depolanması, tedarik ve dağıtım servisleri
Shin ve Pak (2016)	The critical factors for Korean freight forwarders' purchasing negotiation in international logistics	Bilgi kalitesi
Rahman vd. (2017)	An investigation into critical challenges for multinational third-party logistics providers operating in China	Fiyat baskısı, ulaşım maliyetleri, az gelişmiş altyapı, finansal istikrar, bağlantılar (network), teknolojik gelişme, deneyim eksikliği, kültürel farklar, yetersiz eğitim, bilgi teknolojileri ve hükümet düzenlemeleri

Kaynak: Tablo içinde yer alan kaynaklardan derlenmiştir

5. Sonuç ve Bulgular

Lojistik hizmet sağlayıcıların uluslararasılaşma sürecini etkileyen faktörler Tablo 2'de verilen literatür kapsamında incelenmiş, sıklık analizi kullanılarak en fazla tekrar eden faktörler ortaya çıkarılmıştır (**Tablo 3**).

Tablo 3. Sıklık Analizi Sonuçları

Sıra	Kelime	Sıklık	Toplam
1	müşteri /iletişim /ilişki/güven	6+2+3+4	15
2	bilgi / teknoloji /inovasyon	7+4+1	12
3	teslimat/dağıtım/ulaşım/taşıma	1+3+3+5	12
4	ağ/network/bağlantı	11	11
5	maliyet /fiyat /finans	5+2+2	9
6	devlet/hükümet/mevzuat/kanun/uygulamalar	1+3+1+1+3	9
7	hizmet/servis	5+1	6
8	altyapı	6	6
9	kalite	5	5
10	kültür	4	4

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır

Sıklık analizi sonuçlarına göre lojistik hizmet sağlayıcıların uluslararasılaşma süreçlerinde etkili olan en önemli faktörler güven, güçlü iletişim becerileri ve müşteri ilişkileri ile ilgili faktörlerdir. İkinci en etkili faktör bilgi teknolojileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunu zamanında ve doğru teslimat, dağıtım ve taşıma ile ilgili faktörler izlemektedir. İşletmenin sahip olduğu bağlantılar ve network ağı beşinci sırada yer almaktadır. Devlet destekleri, hükümet uygulamaları, kanun ve mevzuatlar gibi siyasi faktörler altıncı sırada yer alırken bunları sırasıyla hizmetler, altyapı, kalite ve kültür faktörleri izlemektedir.

Kaynakça

- Amal, M. ve A. Rocha Freitag Filho. (2010). Internationalization of Small and Medium Sized Enterprises: A Multi Case Study. *European Business Review*. 22(6). 608-623.
- Carbone, V. ve M. A. Stone (2005). Growth and Relational Strategies Used by the European Logistics Service Providers: Rationale and Outcomes. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*. 41(6). 495-510.
- Çancı, M. ve Erdal, M. (2013). *Lojistik Yönetimi*. İstanbul: Minka
- Hertz, S. (1993). *The internationalization processes of freight transport companies. Towards a Dynamic Network Model of Internationalization*. Thesis (Ph. D.). The Economic Research Institute. Stockholm School of Economics. Stockholm
- Hertz, S. ve M. Alfredsson. (2003). Strategic Development of Third Party Logistics Providers. *Industrial Marketing Management*. 32(2). 139-149.
- Jensen, P. D. Ø. ve B. Petersen (2014). Value Creation Logics and Internationalization of Service Firms. *International Marketing Review*. 31(6). 557-575.
- Katsikeas, C. S., Leonidou, C. L. ve Samiee, S. (2009). The Sage Handbook of International Marketing. Masaaki Kotabe, Kristiaan Helsen (Ed.). *Research into Exporting: Theoretical, Methodological and Empirical Insights* (165-182). London: Sage Publications
- Keskin, H. M. (2015). *Tedarik Zinciri Yönetimi Arka Planı, Gelişimi ve Güncel Uygulamaları*. Ankara: Nobel.
- Lemoine, W. ve L. Dagnæs. (2003). Globalisation Strategies and Business Organisation of a Network of Logistics Service Providers. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*. 33(3). 209-228.
- Lommelen, T., Matthyssens, P. ve P. Pauwels. (2002). Accelerations in the Internationalization Process of Logistics Firms. In The European International Business Academy 28th Annual Meeting, Athens, Greece. 8-10.
- Lommelen, T. (2004). *A Learning Perspective on Internationalization: Progression in the Internationalization of Logistic Services Providers*. Thesis (Ph. D.). UHasselt Diepenbeek.
- Marchet, G., Melacini, M., Perotti, S. ve E. Tappia (2014). Setting the International Logistics Strategy: Empirical Investigation of Its Evolutionary Stages. *IFIP International Conference on Advances in Production Management Systems*. Springer. Berlin, Heidelberg. 50-58.
- Mattsson, L. G. (2003). Reorganization of Distribution in Globalization of Markets: The Dynamic Context of Supply Chain Management. *Supply Chain Management: An International Journal*. 8(5). 416-426.
- Mentzer, J. T., Myers, M. B. ve M. S. Cheung. (2004). Global Market Segmentation for Logistics Services. *Industrial Marketing Management*. 33(1). 15-20.
- Mitra, S. ve P. K. Bagchi. (2008). Key Success Factors, Performance Metrics, and Globalization Issues in the Third-Party Logistics (3PL) Industry: A Survey of North American Service Providers. *In Supply Chain Forum: An International Journal*. 9 (1). 42-54. Taylor & Francis.
- Morgan, R. E. ve C. S. Katsikeas. (1997). Theories of International Trade, Foreign Direct Investment and Firm Internationalization: A Critique. *Management Decision*. 35(1). 68-78.

- Prasad, S. ve J. Sounderpandian. (2003). Factors Influencing Global Supply Chain Efficiency: Implications for Information Systems. *Supply Chain Management: An International Journal*. 8(3). 241-250.
- Rahman, S., Ahsan, K., Yang, L. ve J. Odgers. (2017). An Investigation into Critical Challenges for Multinational Third-Party Logistics Providers Operating in China. *Journal of Business Research*. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.09.05>
- Semeijn, J. (1995). Service Priorities in International Logistics. *The International Journal of Logistics Management*. 6(1). 27-36.
- Seyidoğlu H. (2013). *Uluslararası İktisat Teori Politika ve Uygulamaları*. İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- Shin, S. Y. ve M. S. Pak. (2016). The Critical Factors for Korean Freight Forwarders' Purchasing Negotiation in International Logistics. *The Asian Journal of Shipping and Logistics*. 32(4). 195-201.
- Welch, L. S., ve Luostarinen, R. (1988). Internationalization: Evolution of a Concept. *Journal of General Management*. 14(2). 34-55.
- Williamson, O. E. (1979). Transaction-Cost Economics: The Governance of Contractual Relations. *The Journal of Law and Economics*. 22(2). 233-261